

Cultuur borgen in de toekomst

Janita Tabak en Fenna van Hout

Even voorstellen

- **Janita Tabak**

Commissie ZJO bij de VNG en wethouder gemeente De Fryske Marren

- **Fenna van Hout**

Beleidsmedewerker cultuur en maatschappij, VNG

- Wie zit er in de zaal?

- Doel van deze deelsessie: informeren over de propositie Samen cultuur borgen en klankborden over 3 vragen: het leggen van verbindingen, samenwerking en de wettelijke verankering cultuur

Positiebepaling gemeenten in het cultuurbestel (vanaf 2029)

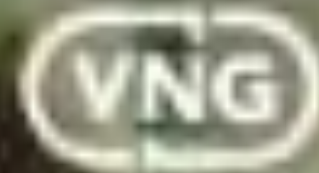
17 november 2021

DE WEEK VAN

Leonard Jansen

Met

- Cultuurpropositie die basis vormt voor inzet gemeenten op cultuur

Wie is in the lead? Rol gemeenten

De culturele infrastructuur reikt verder dan de BIS (Basisinfrastructuur) en is over alle Nederlandse gemeenten verspreid

In gemeenten ligt altijd de basis: podia, bibliotheken, musea, de eerste kennismaking (al dan niet in school), vrijetijdsbesteding, ontwikkelen talent. Het rijk richt zich op 'de top': deze samenhang kan en moet veel beter.

Er is een groot verschil tussen gemeenten; tussen stad en regio en ook behoefte aan politiek-bestuurlijke 'stabiliteit'

Gemeenten zijn voor een belangrijk deel (60%) verantwoordelijk voor de publieke financiering van culturele instellingen. Gemeenten als *eerste overheid* als het gaat om cultuur

Bestuurlijke dilemma's

- Gemeenten bepalen zelf tot hoever hun cultuurbeleid reikt. Cultuurbudgetten staan vaak onder druk. Willen we dat cultuur een wettelijke taak wordt? Of borgen we het anders? Maar hoe dan?
- Het rijk heeft oog voor de top, maar weinig voor de breedte. Hoe krijgen we als gezamenlijke overheden (rijk, gemeenten en provincies) en betere balans en samenhang tussen cultuurgelden voor top en basis? Welke gemeentelijke invloed kunnen we hiervoor aanwenden?
- De huidige cultuurregio's zijn geen dekkende regio-indeling om talentontwikkeling in geheel Nederland te stimuleren en te borgen; ze zijn geen bestuurslaag. We zullen op zoek moeten naar samenwerking en solidariteit die de huidige regio's overstijgt. Hoe ziet dat er uit?

Positiebepaling: vertrekpunten langs vier pijlers

- Cultuurwaarde
  - Cultuur is een recht (in Grondwet vastgelegd) en is een publieke verantwoordelijkheid
  - Op zichzelf staand én van maatschappelijke meerwaarde voor tal van andere domeinen; economie & toerisme, leefbaarheid & identiteit, gezondheid & een leven lang ontwikkelen.
  - Verbinding met de sociale basis: vanzelfsprekend, voor iedereen, motor voor samen-leven
  - Fundament maar tevens kwetsbaar: werken aan een stabiele basis voor inwoners en makers
- Cultuurstimulering: educatie, participatie, deelname
  - Basisvoorziening in elke gemeente
  - Cultuur toegankelijk voor iedere inwoner
  - Breed cultuurbegrip
  - Inzet cultuurprofessionals; op basis van eerlijke beloning
  - Cultuur verplicht in onderwijs

- **Cultuurspreiding**

- Betere balans tussen top en basis. Regio's alleen van onderop: geen aparte bestuurslaag
- Landsdekkend via samenwerkingsafspraken tussen de overheidslagen
- Werken aan een basisinfrastructuur die recht doet aan regionale verschillen en op basis van afspraken over regionale voorzieningen voor ontsluiten van het aanbod
- Vereenvoudigen van regelingen, betere afstemming
- Investeren in de regio

- **Cultuurfinanciering**

- Verkenning wettelijke taak voor gemeenten
- Fair pay: omgaan met verschillen en oproep ophoging gemeentefonds
- Oormerken middelen
- Landelijk cultuurfonds met regionale/provinciale afdelingen

Proces

- Vaststellen propositie door VNG commissie ZJO en VNG bestuur (december)
- Publicatie, communicatie en 'overhandiging' (januari 2024)
- Vervolg: bestuurlijke agenda nieuwe kabinet (2024 en verder)

Vraaggesprek

- Hoe vertaalt cultuur(beleid) zich tot andere beleidsdomeinen in uw gemeente? En hoe tot de sociale basis? Wat ziet u daarin als uitdagingen?
- Wat zijn uw gedachten over een succesvolle samenwerking met andere gemeenten en/ of provincie om cultuurvoorzieningen te borgen?
- Hoe kijkt u aan tegen het nu en de noodzaak van een wettelijke verplichting voor gemeenten?

Hartelijk dank

Vragen: Fenna.vanhout@vng.nl